

Sygn. akt VUa 18/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2018 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Łapińska (spr.)

Sędziowie: SSO Agnieszka Leżańska

SSO Mariola Mastalerz

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku M. S. (1)

przeciwko (...) Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziałowi (...) w Ł.

o odszkodowanie z tytułu zwiększenia uszczerbku na zdrowiu

na skutek apelacji wnioskodawczyni M. S. (1) od wyroku Sądu Rejonowego IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Tryb.

z dnia 24 lutego 2017r. sygn. IV U 318/15

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję (...) Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 28 sierpnia 2015 roku nr (...) w ten sposób, że przyznaje M. S. (1) prawo do zwiększenia przyznanego jej jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej o dalsze 27% zobowiązując organ rentowy do wypłacenia na jej rzecz z tego tytułu kwoty 18.900,00 (osiemnaście tysięcy dziewięćset) złotych stanowiącej równowartość zwiększonego uszczerbku na zdrowiu.

Sygn. akt VUa 18/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 sierpnia 2015 roku, znak (...) KRUS Oddział (...) w Ł. odmówił M. S. (1) prawa do odszkodowania z tytułu zwiększenia uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem z dnia 11 października 2013 roku. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że orzeczeniem z dnia 12 sierpnia 2015 roku Komisja Lekarska orzekła, że uszczerbek na zdrowiu został zwiększony o 5% i wynosi 20%. Pogorszenie stanu zdrowia o 5% spowodowało zaś, że organ rentowy nie miał podstaw do wypłaty jednorazowego odszkodowania.

Od decyzji tej odwołała się M. S. (1) podnosząc, że decyzja oparta jest na tendencyjnych ocenach lekarzy. Ubezpieczona wskazała, że miała przyznaną rentę, a w takich przypadkach uszczerbek wynosi co najmniej 30%. Ponadto skarżąca

podniosła, że badanie przeprowadzone przez Komisję Lekarską było powierzchowne, nikt nie zapoznawał się z jej dokumentacją medyczną.

W odpowiedzi na odwołanie KRUS wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 24 lutego 2017 roku, sygn. akt IV U 318/15 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił odwołanie wnioskodawczym.

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

M. S. (1) jest rolniczką. W dniu 11 października 2013 roku uległa wypadkowi przy pracy w swoim gospodarstwie. Gdy przechodziła przez podwórze potknęła się i przewróciła do tyłu. Poczula ból kręgosłupa i barku lewego. Stwierdzono u powódki 15% uszczerbek na zdrowiu, ponieważ skutkiem wypadku było złamanie kompresyjne kręgu C7. M. S. otrzymała odszkodowanie w wysokości 9.750 zł.

Powódka zgłosiła wniosek o wypłatę odszkodowania z powodu zwiększenia uszczerbku na zdrowiu. Komisja lekarska określiła aktualny uszczerbek na zdrowiu na 20% z pozycji 94a tabeli.

Dlatego organ rentowy odmówił wypłacenia odszkodowania.

M. S. (1) ma aktualnie 20% uszczerbek na zdrowiu będący skutkiem wypadku z 2013 roku. Uszczerbek zwiększył się o 5% w stosunku do ustalonego w 2014 roku. Uszczerbek na zdrowiu to zespół bólowo-korzeniowy lewostronny kręgosłupa. A jest to wynik urazu w postaci złamania kompresyjnego kręgu C7. Biegły ortopeda Z. P. określił uszczerbek z pozycji 89 tabeli, albowiem ten punkt odnosi się do uszkodzeń kręgosłupa w odcinku szyjnym. Oboje biegli, tj. biegła neurolog A. P. oraz ortopeda Z. P. określili uszczerbek na zdrowiu z różnych punktów tabeli jednak dotyczył on tego samego uszczerbku na zdrowiu nie podlegającego sumowaniu.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd I instancji ustalił na podstawie opinii biegłych sądowych z zakresu neurologii A. P. (2) i z zakresu ortopedii Z. P. (2). Sąd Rejonowy nie uznał za przekonującą i wiarygodną opinię biegłego sądowego J. B.. Ww. biegły sądowy wskazywał, że uszczerbek na zdrowiu ubezpieczonej w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej z dnia 11 października 2013 roku z punktu widzenia ortopedycznego winien się zawierać w pozycji 104 a tabeli i wynosi on 7%., co daje łącznie 12% zwiększenia.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd I instancji oddalił odwołanie jak bezzasadne.

Na wstępie rozważań Sąd Rejonowy zaznaczył, że biegli sądowi zakwalifikowali uszczerbek na zdrowiu z punktów tabeli załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz. U. z 2013 r. poz. 954). Sąd I instancji podkreślił, że biegła neurolog kwalifikuje uszczerbek u powódki z punktu 94a - a więc dotyczącego urazowych zespołów korzonkowych, zaś zespół bólowy jest skutkiem doznanego złamania kręgu C 1.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy powołał się na opinię biegłego ortopedy, który określił uszczerbek na zdrowiu z pozycji 89 tabeli, ponieważ ten punkt odnosi się do uszkodzeń kręgosłupa w odcinku szyjnym i uzależnia uszczerbek na zdrowiu od ograniczenia ruchomości w zakresie rotacji. Zdaniem Sądu I instancji oboje biegli wskazali uszczerbek z różnych punktów tabeli, jednakże dotyczy to określenia takiego samego stanu zdrowia i tożsamyh skutków wypadku. Wedle Sądu Rejonowego tkanka kostna została zregenerowana i odzyskała swoje funkcje sprzed zdarzenia. Natomiast zespół bólowy jest w ocenie Sądu I instancji utrwalonym skutkiem wypadku, co nie oznacza że te dwa objawy winny być sumowane dla ustalenia uszczerbku na zdrowiu.

Kontynuując swój wywód. Sąd Rejonowy podniósł, że powódka nie doznała w wypadku urazu barku, co potwierdzać ma dokumentacja medyczna wskazująca na miernie nasilone zmiany zwyrodnieniowe w stawie obojczykowo-

barkowym. Jednocześnie nie występują wedle Sądu 1 instancji u powódki zaniki mięśniowe, a ruchomość w stawie barkowym jest zachowana z pewną komponentą bólową. W tym zakresie Sąd 1 instancji uznał za prawidłowy opinię biegłego ortopedy Z. P.. Sąd Rejonowy powołał się na stanowisko ww. biegłego sądowego, który w uzasadnieniu opinii stwierdził, że aktualny stan stawu barkowego wyklucza, aby nastąpiło uszkodzenie stożka rotatorów i aby występowała wyraźna dysfunkcja tego barku. Te wnioski biegłego wynikają w ocenie Sądu I instancji z przeprowadzonego badania, jak i z dokumentacji, w której wskazane są zmiany zwyrodnieniowe, a nie będące skutkiem urazu.

Konkludując, Sąd Rejonowy przyjął, że uszczerbek na zdrowiu u M. S. wynosi 20% i uległ zwiększeniu tylko o 5%. Sąd I instancji stwierdził, że nie ma podstaw do sumowania wartości uszczerbku wskazanych przez biegłych i ocenianych z różnych punktów tabeli, 89 czy 91 czy 94a. Sąd Rejonowy wywiódł, że biegli oceniali te same wyniki i skutki urazu z 2013 roku, przy czym za właściwe wskazali ich podporządkowanie pod pkt 94a tabeli, a nie te punkty które odnoszą się do uszkodzeń w odcinku szyjnym kręgosłupa i izolowanych uszkodzeń wyrostków' poprzecznych.

W konsekwencji brak jest zdaniem Sądu Rejonowego podstaw do przyjęcia, jak chce powódka że uszczerbek na zdrowiu wynosi u niej 42 %. W tym miejscu Sąd I instancji przywołał brzmienie art.13 ust. 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 2008 Nr 50 poz. 291), zgodnie z którym odszkodowanie przysługuje za zwiększenie się uszczerbku na zdrowiu, jeśli to zwiększenie wynosi co najmniej 10%. W przedmiotowej sprawie zaś nie zostało w ocenie Sądu I instancji ustalone zwiększenie uszczerbku na zdrowiu w takim zakresie.

Z tych wszystkich względów Sąd I instancji uznał decyzję KRUS za prawidłową i oddalił na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie w pozostałym zakresie.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła ubezpieczona, zarzucając zaskarżonemu wyrokowi:

- bezzasadne oparcie rozstrzygnięcia na nieprawidłowej opinii biegłego sądowego Z. P. (2).

- nieuwzględnienie treści protokołu wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym sporządzonego przez KRUS,
- błędne ustalenie stanu faktycznego poprzez nieprawidłowe uznanie, że nie doznała urazu barku,
- naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie w całości.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 10 kwietnia 2018 roku strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił co następuje:

U wnioskodawczym występują następujące schorzenia:

- przebyty uraz kręgosłupa szyjnego ze złamaniem kompresyjnym trzonu C7 w październiku 2013 roku,
- wielopoziomowa zmiany zwyrodnieniowo - dyskopatyczne (pourazowe i samoistne) odcinka szyjnego,
- przewlekły zespół bólowy korzeniowy z odcinka szyjnego w przebiegu w/w zmian, z objawami korzeniowymi i ubytkowymi z korzenia C7 oraz z ograniczeniem ruchomości odcinka szyjnego,
- bóle i zawroty głowy kręgotochodne,
- zespół bolesnego barku po stronie lewej ze znaczną dysfunkcją ruchową,
- uszkodzenie mięśnia nadgrzebieniowego i obrąbka,

- zespół bólowy korzeniowy odcinka lędźwiowego (prawdopodobnie w przebiegu zmian zwyrodnieniowych - brak badań radiologicznych), z zaznaczonymi objawami korzeniowymi po stronie lewej, bez objawów ubytkowych, z ograniczeniem ruchomości kręgosłupa w tym odcinku).

W wypadku z dnia z dnia 11 października 2013 roku wnioskodawczym doznała urazu kręgosłupa szyjnego ze złamaniem kompresyjnym trzonu kręgu C7 oraz urazu braku lewego. Przebyty uraz miał następstwa zarówno neurologiczne jak i ortopedyczne. **W zakresie neurologii**, w następstwie urazu kręgosłupa szyjnego u powódki wystąpił i utrzymuje się nadal zespół szyjny z objawami korzeniowymi, z objawami ubytkowymi z korzenia C7, z ograniczeniem ruchomości kręgosłupa oraz bólami i zawrotami głowy oraz z zaburzeniami równowagi. Uszczerbek na zdrowiu wnioskodawczym w zakresie neurologii (pourazowy zespół bólowy korzeniowy z odcinka szyjnego z objawami ubytkowymi ruchowymi i czuciowymi, z bólami i zawrotami głowy i chwilowymi zaburzeniami równowagi), spowodowany powikłaniami neurologicznymi doznanego urazu kręgosłupa ze złamaniem kompresyjnym trzonu C7 wynosi łącznie 20 procent.

Uszczerbek na zdrowiu ze względu na schorzenia neurologiczne uległ zwiększeniu w stosunku do orzeczonego w 2013 roku o 5 procent i zawiera się w pozycji 94 a tabeli (

urazowe zespoły korzeniowe- bólowe, ruchowe, czuciowe i mieszane - w zależności od stopnia, a/ szyjne 5-20 %)

Ze względów ortopedycznych u wnioskodawczynie występuje uszczerbek na zdrowiu wynoszący 22 procent, który w żaden sposób nie jest łączony z uszczerbkiem ustalonym przez biegłych neurologów.

Ze względu na schorzenie barku nastąpiło zwiększenie uszczerbku na zdrowiu wynoszące 7 procent i zawiera się on w pozycji 104 a (uszkodzenie stożka rotatorów, który skutkuje obecnie dysfunkcją barku lewego).

Ze względu na uszkodzenie kręgosłupa w odcinku szyjnym (ograniczenie ruchomości w zakresie rotacji lub zginania powyżej 20 stopni) zwiększenie uszczerbku wynosi 15 % i zawiera się w pozycji 89 a tabeli.

Łączny uszczerbek na zdrowiu wnioskodawczynie z przyczyn ortopedycznych i neurologicznych wynosi obecnie 42 procent, a zatem jest wyższy od pierwotnie ustalonego (15%) o 27%.

(dowód: opinia biegłej sądowej z zakresu neurologii B. S., k. 161 - 164, opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii R. E. (1), k. 175- 178 akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest w pełni uzasadniona, albowiem trafnym okazał się zawarty w niej zarzut dowolnej oceny materiału dowodowego przez błędne przyjęcie, iż opinie biegłych wykazały, iż nie doszło wskutek pogorszenia stanu zdrowia u skarżącej do zwiększenia długotrwałego uszczerbku na zdrowiu o co najmniej 10 punktów procentowych.

Zgodnie z przepisem art. 13 ustęp 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników' (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.) - jeżeli wskutek pogorszenia się stanu zdrowia stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu będący następstwem wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, który był podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania, ulegnie zwiększeniu o co najmniej 10 punktów procentowych jednorazowe odszkodowanie zwiększa się o kwotę równą wysokości jednorazowego odszkodowania, określoną w ustępie 4 lub 5, za każdy procent uszczerbku na zdrowiu przewyższający procent, według którego ustalone było to odszkodowanie.

Zarówno rzeczą Sądu Rejonowego jak i organu rentowego na etapie wcześniejszym było zatem rozstrzygnąć jaki jest aktualny rozmiar uszczerbku na zdrowiu.

Z lektury akt rentowych wynika, iż KRUS przyjmując jako aktualny procent uszczerbku na zdrowiu 20 % oparł się wyłącznie na badaniu neurologicznym przyjmując, iż kwalifikacja uszczerbku wynika wyłącznie z pozycji 94 a tabeli . Oznacza to, iż organ ten w ogóle nie badał aspektu ortopedycznego zupełnie bezpodstawnie przyjmując, iż schorzenie o charakterze neurologicznym , tj. urazowy zespół korzonkowy (bólówy, ruchowy, czuciowy lub mieszany) w odcinku szyjnym to jedyny uszczerbek na zdrowiu wywołany wypadkiem przy pracy rolniczej z 2013 r.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone przed Sądem Rejonowym nie dało w ocenie Sądu Okręgowego jednoznacznej odpowiedzi w tym przedmiocie.

Zupełnie dowolnie Sąd ten przyjął, iż z opinii biegłego Z. P. wynika, iż uszczerbek neurologiczny określony przez biegłą A. P. na 20 % z poz. 94 a i uszczerbek ortopedyczny z poz. 89 a określony przez tegoż biegłego na 15 % nie powinny zostać zsumowane bo dotyczyły one tego samego uszczerbku na zdrowiu. Takie wnioski w żadnym razie nie wynikają z opinii biegłego Z. P., jak też z opinii neurolog A. P., która w opinii swej wręcz zaznaczyła, iż ocenia tylko aspekt neurologiczny, a resztę , tj. ocenę urazu lewego barku oraz nasilonego zespołu bolesnego pozostawia ortopedzie.(vide; k. 15 akt sprawy).

Sąd Rejonowy bezpodstawnie także odrzucił w całości opinię biegłego J. B., który z punktu widzenia ortopedycznego ustalił uszczerbek na poziomie 7 % wynikający z poz. 104 a. Biegły ten zwrócił uwagę na badanie RM. z którego wynika, iż doszło u skarżącej do częściowego uszkodzenia stożka rotatorów , które jest wynikiem przedmiotowego wypadku i obecnie skutkuje wyraźną dysfunkcją barku lewego .

Sąd Okręgowy dostrzega, iż powyższe opinie nie były na tyle jednoznaczne i przekonujące , aby mogły stać się podstawą rozstrzygnięcia . Rzeczą Sądu Rejonowego było usunięcie wątpliwości co do zawartych w' nich wniosków końcowych w ramach łącznych opinii uzupełniających względnie opinii innej pary biegłych z zakresu neurologii i ortopedii. Biegli powinni w sposób stanowczy wypowiedzieć się co do rozmiaru uszczerbku w aspekcie neurologicznym oraz ortopedycznym, bo w' ocenie Sądu Okręgowego z żadnej z opinii wydanych w postępowaniu przed Sądem I instancji nie wynikało, iż uszczerbki te nie podlegają sumowaniu i znajdują oparcie wyłącznie w pozycji 94 a jak to przyjął organ rentowy.

Sąd Okręgowy jako również instancja merytoryczna uzupełnił w tym zakresie materiał dowodowy dopuszczając dowód z opinii biegłych neurologa oraz ortopedy.

Z punktu widzenia neurologicznego skarżąca cierpi na urazowy zespół korzonkowy w odcinku szyjnym i zwiększenie uszczerbku na zdrowiu w zakresie neurologii w stosunku do orzeczonego w 2013 r. wynosi 5 %. Biegła neurolog podkreśliła przy tym, iż jest to uszczerbek na zdrowiu wyłącznie w zakresie neurologii. Następstwa zaś urazu kręgosłupa ze złamaniem trzonu C7 w zakresie narządu ruchu (ograniczenie ruchomości kręgosłupa szyjnego) oraz następstwa doznanego barku lewego (zespół bolesnego barku) pozostawiła biegłemu ortopedzie. (vide: opinie biegłej neurolog J. - S.- k. 161- 164 akt sprawy)

Z kolei **z punktu widzenia ortopedycznego** biegły R. E. podkreślił, iż w następnych latach po wypadku stan zdrowia wnioskodawczymi pogorszył się , a jego następstwa mają charakter nie tylko neurologiczny . ale także ortopedyczny. Biegły ten odnosząc się do opinii biegłego J. B. w pełni podzielił jego opinię, iż następstwem wypadku jest ograniczenie ruchów barku lewego i z pozycji 104 a wynosi on 7 %. Zaznaczył on nadto, iż biegły J. B. nie odniósł się do oceny wydolności narządu ruchu w zakresie statycznie dynamicznym mieszczącej się w' pozycji 89 a, na którą powołał się z kolei biegły Z. P..

Biegły R. E. podzielił w pełni wnioski końcowe wynikające z opinii biegłego Z. P., podnosząc, iż ubytki ruchowe stwierdzone u skarżącej powyżej 20 stopni spełniają dyspozycję punktu 89 a tabeli (uszkodzenie kręgosłupa w odcinku szyjnym , ograniczenie ruchomości powyżej 20 stopni).

Biegły ten z całą mocą akcentował, iż biegli neurologicy oceniali wyłącznie uszczerbek w zakresie neurologii , tj. z poz. 94 a , co w żadnym razie nie leżało w kompetencji żadnego z ortopedów'. Uszczerbek ortopedyczny ze strony kręgosłupa zawiera się bowiem w poz. 89 a , zaś uszczerbek ze strony barku lewego musi być oceniony niezależnie z poz. 104 a . Rozmiar tego uszczerbku biegły E. ocenił tak samo jak biegły J. B. na 7 %.

(Vide - opinia biegłego R. E. - k. 175 -178 akt sprawy)

Sąd Okręgowy uznał opinię biegłej neurolog B. S. oraz ortopedy R. E. za niezwykle fachową, wyjaśniającą w sposób bardzo wnikliwy i analityczny wszelkie wątpliwości jak też korespondującą z wcześniejszymi opiniami.

Biegli Ci zwrócili uwagę na dwa niezależne zupełnie aspekty doznanego uszczerbku i należycie je ocenili.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego medycyny pracy uznając, iż powyższe opinie rozwiały wszelkie wątpliwości , nie zostały też merytorycznie zakwestionowane przez organ rentowy , a zgłoszony dowód spowodowałby tylko wydłużenie postępowania, które w ocenie Sądu Okręgowego dojrzało do merytorycznego rozstrzygnięcia.

Reasumując skoro postępowanie dowodowe wykazało ponad wszelką wątpliwość, iż uszczerbek na zdrowiu o charakterze neurologicznym wzrósł o 5 %, zaś ten oceniany w aspekcie ortopedycznym wynosi 22 % i podlegają one zsumowaniu to oznacza, iż zgodnie z powołanym wyżej przepisem art. 13 ustęp 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.) należało przyznać skarżącej prawo do zwiększenia odszkodowania o dalsze 27 % , co dało kwotę 18.900 zł . Zgodnie bowiem z przepisem § 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie określenia wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej oraz zasiłku chorobowego z 16 maja 2007 z późn. zm. wynosi 700 zł za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Trafność powyższych zarzutów apelacyjnych obligowała Sąd Okręgowy do zmiany zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego .

Dlatego też na podstawie art. 386 § 1 kpc orzeczono jak w sentencji.